

УКРАЇНА
ОДЕСЬКА ОБЛАСНА ДЕРЖАВНА АДМІНІСТРАЦІЯ

**Управління взаємодії з правоохоронними органами, оборонної роботи,
запобігання та виявлення корупції обласної державної адміністрації
(відділ з питань запобігання та виявлення корупції)**

Методичні рекомендації
щодо надання персональних даних на
запити правоохоронних органів

м. Одеса
2013 р.

Повноваження правоохоронних органів щодо отримання інформації від органів державної влади, органів місцевого самоврядування, підприємств, установ і організацій незалежно від форм власності та об'єднань громадян

Стаття 20. «Повноваження прокурора» Закону України від 5 листопада 1991 року N 1789-XII «Про прокуратуру».

При здійсненні прокурорського нагляду за додержанням і застосуванням законів прокурор має право:

Пункт 1. Безперешкодно за посвідченням, що підтверджує займану посаду, входити у приміщення органів державної влади та органів місцевого самоврядування, військових частин, підприємств, установ та організацій незалежно від форм власності без особливих перепусток, де такі запроваджено.

Пункт 2. Витребовувати від органів державної влади, органів місцевого самоврядування, військових частин, державних підприємств, установ та організацій рішення, розпорядження, інструкції, накази та інші акти і документи, одержувати інформацію про стан законності і заходи щодо її забезпечення, мати доступ до відповідних інформаційних баз даних державних органів.

Пункт 3. Вимагати від керівників та колегіальних органів проведення перевірок, ревізій діяльності підпорядкованих і підконтрольних підприємств, установ, організацій незалежно від форм власності, а також виділення спеціалістів для проведення перевірок, відомчих і позавідомчих експертиз.

Пункт 4. Мати доступ до документів і матеріалів, необхідних для проведення перевірки, у тому числі за письмовою вимогою, і таких, що містять комерційну таємницю або інформацію з обмеженим доступом. Письмово вимагати подання в прокуратуру у визначений ним розумний строк зазначених документів та матеріалів, видачі необхідних довідок, у тому числі щодо операцій і рахунків юридичних осіб та інших організацій, для вирішення питань, пов'язаних з перевіркою. Отримання від банків інформації, яка містить банківську таємницю, здійснюється у порядку та обсязі, встановлених Законом України "Про банки і банківську діяльність".

Пункт 5. Отримувати від посадових та службових осіб і громадян усні або письмові пояснення, в тому числі шляхом виклику відповідної особи до органу прокуратури.

Стаття 11. «Права міліції» Закону України від 20 грудня 1990 року N 565-XII «Про міліцію».

Міліції для виконання покладених на неї обов'язків надається право:

Пункт 17. Одержувати безперешкодно і безплатно від підприємств, установ і організацій незалежно від форм власності та об'єднань громадян на письмовий запит відомості (в тому числі й ті, що становлять комерційну та банківську таємницю), необхідні у справах про злочини, що знаходяться у провадженні міліції. Отримання від банків інформації, яка містить банківську таємницю, здійснюється у порядку та обсязі, встановлених Законом України "Про банки і банківську діяльність".

Стаття 25. «Права Служби безпеки України» Закону України від 25 березня 1992 року N 2229-XII «Про Службу безпеки України».

Службі безпеки України, її органам і співробітникам для виконання покладених на них обов'язків надається право:

Пункт 3. Одержувати на письмовий запит керівника відповідного органу Служби безпеки України від міністерств, державних комітетів, інших відомств, підприємств, установ, організацій, військових частин, громадян та їх об'єднань дані і відомості, необхідні для забезпечення державної безпеки України, а також користуватись з цією метою службовою документацією і звітністю. Отримання від банків інформації, яка містить банківську таємницю, здійснюється у порядку та обсязі, встановлених Законом України "Про банки і банківську діяльність".

Пункт 4. Входити у порядку, погодженому з адміністрацією підприємств, установ та організацій і командуванням військових частин, на їх територію і в службові приміщення.

Стаття 8. «Права підрозділів, які здійснюють оперативно-розшукову діяльність» Закону України від 18 лютого 1992 року N 2135-XII «Про оперативно-розшукову діяльність».

Оперативним підрозділам для виконання завдань оперативно-розшукової діяльності за наявності передбачених статтею 6 цього Закону підстав надається право:

Пункт 4. Ознайомлюватися з документами та даними, що характеризують діяльність підприємств, установ та організацій, вивчати їх, за рахунок коштів, що виділяються на утримання підрозділів, які здійснюють оперативно-розшукову діяльність, виготовляти копії з таких документів, на вимогу керівників підприємств, установ та організацій - виключно на території таких підприємств, установ та організацій, а з дозволу слідчого судді в порядку, передбаченому Кримінальним процесуальним кодексом

України витребувати документи та дані, що характеризують діяльність підприємств, установ, організацій, а також спосіб життя окремих осіб, підозрюваних у підготовці або вчиненні злочину, джерело та розміри їх доходів, із залишенням копій таких документів та опису вилучених документів особам, в яких вони витребувані, та забезпеченням їх збереження і повернення в установленому порядку. Вилучення оригіналів первинних фінансово-господарських документів забороняється, крім випадків, передбачених Кримінальним процесуальним кодексом України.

Стаття 12. «Права спеціальних підрозділів по боротьбі з організованою злочинністю органів внутрішніх справ, Служби безпеки України та їх співробітників» Закону України від 30 червня 1993 року N 3341-XII «Про організаційно-правові основи боротьби з організованою злочинністю».

Пункт 2. При здійсненні заходів боротьби з організованою злочинністю спеціальним підрозділам по боротьбі з організованою злочинністю органів внутрішніх справ і Служби безпеки України надаються повноваження:

а) заводити оперативно-розшукові справи. Постанова про заведення справи затверджується начальником спеціального підрозділу;

б) на письмову вимогу керівників відповідних спеціальних підрозділів по боротьбі з організованою злочинністю одержувати від банків, а також кредитних, митних, фінансових та інших установ, підприємств, організацій (незалежно від форм власності) інформацію і документи про операції, рахунки, вклади, внутрішні та зовнішні економічні угоди фізичних і юридичних осіб.

Отримання від банків інформації, яка містить банківську таємницю, здійснюється у порядку та обсязі, встановлених Законом України "Про банки і банківську діяльність". Документи та інформація повинні бути подані негайно, а якщо це неможливо - не пізніше як протягом 10 діб.

г) одержувати інформацію з автоматизованих інформаційних і довідкових систем та банків даних, створюваних Верховним Судом України, Генеральною прокуратурою України, Антимонопольним комітетом України, Фондом державного майна України, міністерствами, відомствами, іншими державними органами України;

д) в разі одержання фактичних даних про організовану злочинну діяльність для їх перевірки витребувати та одержувати від державних органів, об'єднань громадян, підприємств, установ, організацій (незалежно від форм власності) інформацію і документи.

Витребувані документи та інформація повинні бути подані негайно або не пізніше як протягом 10 діб.

Щодо надання персональних даних на запити правоохоронних органів

Частина друга статті 32 Конституції України визначає, що не допускається збирання, зберігання, використання та поширення конфіденційної інформації про особу без її згоди, крім випадків, визначених законом, і лише в інтересах національної безпеки, економічного добробуту та прав людини.

Відповідно до Рішення Конституційного Суду України від 20 січня 2012 року № 2-рп/2012 (далі – Рішення КСУ) щодо офіційного тлумачення положень частин першої, другої статті 32, частин другої, третьої статті 34 Конституції України, до конфіденційної інформації про фізичну особу належать, зокрема, дані про її національність, освіту, сімейний стан, релігійні переконання, стан здоров'я, а також адреса, дата і місце народження.

Конституційний Суд України в абзаці першому пункту 1 резолютивної частини Рішення від 30 жовтня 1997 року № 5-зп відніс до конфіденційної інформації про фізичну особу, крім вказаної, ще й відомості про її майновий стан та інші персональні дані.

Рішенням КСУ визначено, що Конституційний Суд України, даючи офіційне тлумачення частин першої, другої статті 32 Конституції України, вважає, що інформація про особисте та сімейне життя особи (персональні дані про неї) - це будь-які відомості чи сукупність відомостей про фізичну особу, яка ідентифікована або може бути конкретно ідентифікована, а саме: національність, освіта, сімейний стан, релігійні переконання, стан здоров'я, матеріальний стан, адреса, дата і місце народження, місце проживання та перебування тощо, дані про особисті майнові та немайнові відносини цієї особи з іншими особами, зокрема членами сім'ї, а також відомості про події та явища, що відбувалися або відбуваються у побутовому, інтимному, товариському, професійному, діловому та інших сферах життя особи, за винятком даних стосовно виконання повноважень особою, яка займає посаду, пов'язану зі здійсненням функцій держави або органів місцевого самоврядування.

Така інформація про фізичну особу та членів її сім'ї є конфіденційною і може бути поширена тільки за їх згодою, крім випадків, визначених законом, і лише в інтересах національної безпеки, економічного добробуту та прав людини.

Конституційний Суд України дійшов висновку, що збирання, зберігання, використання та поширення державою, органами місцевого самоврядування, юридичними або фізичними особами конфіденційної інформації про особу без її згоди є втручанням в її особисте та сімейне життя, яке допускається винятково у визначених законом випадках і лише в інтересах національної безпеки, економічного добробуту та прав людини.

Частина друга статті 14 Закону вносить уточнення стосовно поширення персональних даних **без згоди суб'єкта** персональних даних, а саме: поширення персональних даних без згоди суб'єкта персональних даних або уповноваженої ним особи дозволяється **у випадках, визначених законом, і лише (якщо це необхідно) в інтересах національної безпеки, економічного добробуту та прав людини.**

Відповідно до статті 19 Конституції України органи державної влади та органи місцевого самоврядування, їх посадові особи зобов'язані діяти лише на підставі, в межах повноважень та у спосіб, що передбачені Конституцією та законами України.

Згідно з частиною четвертою статті 20 Закону України «Про прокуратуру» визначає, що при здійсненні прокурорського нагляду за додержанням і застосуванням законів прокурор має право мати доступ до документів і матеріалів, необхідних для проведення перевірки, у тому числі за письмовою вимогою, і таких, що містять комерційну таємницю або інформацію з обмеженим доступом. Письмово вимагати подання в прокуратуру у визначений ним розумний строк зазначених документів та матеріалів, видачі необхідних довідок, у тому числі щодо операцій і рахунків юридичних осіб та інших організацій, для вирішення питань, пов'язаних з перевіркою. Отримання від банків інформації, яка містить банківську таємницю, здійснюється у порядку та обсязі, встановлених Законом України "Про банки і банківську діяльність".

Разом з цим, вищезазначена стаття містить застереження, а саме: дії, передбачені пунктами 3, 4 та 5 частини першої цієї статті, можуть бути вчинені виключно під час проведення перевірки в порядку, передбаченому статтею 21 цього Закону.

Згідно частин третьої та четвертої статті 21 цього ж Закону, для здійснення перевірки прокурор приймає постанову, в якій зазначає підстави, що свідчать про можливі порушення законності, та обґрунтовує необхідність вчинення дій, передбачених пунктами 3, 4 та 5 частини першої статті 20 цього Закону.

Не допускається проведення перевірки без надання копії зазначеної постанови представнику підприємства, установи, організації незалежно від форм власності, підпорядкованості чи приналежності, фізичній особі - підприємцю.

Постанова прокурора може бути оскаржена цими особами до прокурора вищого рівня або суду в порядку адміністративного судочинства **протягом десяти днів** з дня одержання копії постанови. За результатами розгляду скарги прокурор вищого рівня приймає рішення про задоволення скарги та скасування постанови або про відмову у задоволенні скарги. Оскарження постанови до прокурора вищого рівня не позбавляє особу права на її оскарження до суду, яке може бути здійснене нею **протягом десяти днів** з дня одержання рішення прокурора вищого рівня про результати розгляду скарги.

Таким чином, якщо до запиту прокуратури з посилання на статтю 20 Закону України «Про прокуратуру» **не додається копія постанови**, в якій зазначає підстави, що **свідчать про можливі порушення законності**, та обґрунтовує необхідність вчинення дій, передбачених пунктами 3, 4 та 5 частини першої **статті 20** цього Закону, **володільці персональних даних не зобов'язані надавати затребувану інформацію.**

Частиною п'ятою статті 5 Закону України «Про засади запобігання і протидії корупції» визначено, що спеціально уповноважені суб'єкти безпосередньо здійснюють у межах своєї компетенції заходи щодо виявлення, припинення та розслідування корупційних правопорушень (далі - спеціально уповноважені суб'єкти у сфері протидії корупції). Спеціально уповноваженими суб'єктами у сфері протидії корупції є органи **прокуратури**, спеціальні підрозділи по боротьбі з організованою злочинністю **Міністерства внутрішніх справ України**, по боротьбі з корупцією та організованою злочинністю **Служби безпеки України**, якщо інше не передбачено законом.

Відповідно до статті 16 Закону визначено порядок доступу до персональних даних. Порядок доступу до персональних даних третіх осіб визначається **умовами згоди суб'єкта** персональних даних, наданої володільцю персональних даних на обробку цих даних, або відповідно до вимог закону. Доступ до персональних даних третій особі не надається, якщо зазначена особа **відмовляється** взяти на себе зобов'язання щодо забезпечення виконання вимог цього Закону або неспроможна їх забезпечити.

Суб'єкт відносин, пов'язаних з персональними даними, подає запит щодо доступу (далі - запит) до персональних даних володільцю персональних даних.

У запиті зазначаються:

1) **прізвище, ім'я та по батькові, місце проживання (місце перебування) і реквізити документа, що посвідчує фізичну особу, яка подає запит (для фізичної особи - заявника);**

2) **найменування, місцезнаходження юридичної особи, яка подає запит, посада, прізвище, ім'я та по батькові особи, яка засвідчує запит; підтвердження того, що зміст запиту відповідає повноваженням юридичної особи (для юридичної особи - заявника);**

3) **прізвище, ім'я та по батькові, а також інші відомості, що дають змогу ідентифікувати фізичну особу, стосовно якої робиться запит;**

4) **відомості про базу персональних даних, стосовно якої подається запит, чи відомості про володільця чи розпорядника персональних даних;**

5) **перелік персональних даних, що запитуються;**

6) **мета та/або правові підстави для запиту.**

Строк вивчення запиту на предмет його задоволення не може перевищувати **десяти робочих днів** з дня його надходження. Протягом цього строку володілець персональних даних доводить до відома особи, яка подає запит, що запит буде задоволено або відповідні персональні дані не підлягають наданню, із зазначенням підстави, визначеної у відповідному нормативно-правовому акті. Запит задовольняється протягом **тридцяти календарних днів** з дня його надходження, якщо інше не передбачено законом.

Виходячи з вищезазначеного, виходить, що у зв'язку з відсутністю зазначеної мети та/або правових підстав для запиту прокуратури, володілець персональних даних має законні підстави відмовити у наданні запитуваної інформації.

Звертаємо увагу, що запитувану інформацію про ідентифікаційні номери працівників державних службовців можна отримати з Державного реєстру фізичних осіб – платників податків. Володільцем бази даних ідентифікаційних номерів громадян України є Міністерство доходів і зборів України, тобто за отриманням подібної інформації слід звертатись безпосередньо до **володільця персональних даних**.

З огляду на зазначене, виходячи з положень статті 32 Конституції України та Закону України «Про захист персональних даних», а також виходячи з повноважень органів прокуратури, стосовно надання конфіденційної інформації, **володілець персональних даних має законні підстави не надавати запитувану інформацію.**

Разом з цим, інформацію стосовно **займаної посади працівників та з якого часу працівники на ній перебувають, володілець персональних даних може надавати органам прокуратури, оскільки така інформація не є конфіденційною,** згідно статті 20 Закону України «Про інформацію», відповідно до якої, за порядком доступу інформація поділяється на відкриту інформацію та інформацію з обмеженим доступом.

Будь-яка інформація є відкритою, крім тієї, що віднесена законом до інформації з обмеженим доступом. Окрім цього, відповідно до частини 3 статті 296 Цивільного кодексу України, використання імені фізичної особи з метою висвітлення її діяльності або діяльності організації, в якій вона працює чи навчається, що ґрунтується на відповідних документах (звіти, стенограми, протоколи, аудіо -, відеозаписи, архівні матеріали тощо), **допускається без її згоди.**

Джерело: відділ з питань запобігання та виявлення корупції управління взаємодії з правоохоронними органами, оборонної роботи, запобігання та виявлення корупції Одеської обласної державної адміністрації